Komission 5 aloitetta taloudellisen turvallisuuden parantamiseksi –
Tutkimuksen turvallisuus
Kaksikäyttöteknologioiden tki

Timo Haapalehto

Talousvaliokunta 22.3.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Taloudellisen turvallisuuden tiedonanto

- Kokonaisvaltainen lähestymistapa esitettiin 20.6.2023 julkaistussa tiedonannossa Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiasta.
- Komission esittämät viisi aloitetta ovat osa EU:n taloudelliseen turvallisuuteen sovellettavaa laajempaa **kolmiraiteista** lähestymistapaa, jolla **edistetään EU:n kilpailukykyä**, **suojaudutaan riskeiltä** ja **muodostetaan kumppanuuksia** yhteisten taloudelliseen turvallisuuteen liittyvien etujen edistämiseksi.
- EU-tasolla monia politiikkasektoreita koskettava kokonaisuus on tullut väistyvän komission toimikauden loppupuolella vahvemmin osaksi EU-agendaa.
- TEM:n ja komission pääosastojen johdon välisten keskusteluiden perusteella taloudellisen turvallisuuden kokonaisuus on vahvasti esillä myös seuraavan komission työohjelmassa.
- Seuraavaksi tarkemmin tki-tuesta teknologioille, joilla on kaksikäyttöpotentiaalia, tutkimusturvallisuudesta, sekä vientivalvonta- ja ulospäinsuuntautuvien investointien kokonaisuudesta.

Valkoinen kirja tukivaihtoehdoista sellaisen teknologian tutkimukseen ja kehittämiseen, jolla on kaksikäyttöpotentiaalia 1

- Komissio käynnistää julkisen kuulemisen EU:n tason tutkimus- ja kehitystuesta sellaisille teknologioille, joilla on kaksikäyttöpotentiaalia. Merkittävä haaste on se, että tutkimus- ja kehitystuen yhteydessä ei ole olemassa yhteistä ’kaksikäytön’ määritelmää kansainvälisesti eikä edes EU:n tasolla.
- Valkoisessa kirjassa ’kaksikäytöllä’ tarkoitetaan tutkimus- ja kehitystuen osalta ohjelmistoja ja teknologiaa, joita voidaan käyttää sekä siviili- että sotilastarkoituksiin.
- Turvallisuus- ja puolustusvalmiuksissa käytettävät teknologiat ovat yhä useammin peräisin siviilialalta, jolla yksityisen sektorin investoinnit ovat suurempia, välilliset kustannukset alhaisempia ja tutkimus- ja kehityssyklit nopeampia.
- Komissio tarkastelee kolmea vaihtoehtoa Horisontti Eurooppa –ohjelman t&i-rahoitukselle kaksikäyttöpotentiaalin omaavien teknologioiden osalta:

1. edetään nykyisen rakenteen pohjalta;
2. poistetaan keskittyminen yksinomaan siviilisovelluksiin Horisontti Eurooppa -puiteohjelman seuraajaohjelman tietyissä osissa; tai
3. luodaan erityinen väline, jossa keskitytään tutkimukseen ja kehitykseen, jolla on kaksikäyttöpotentiaalia.

Valkoinen kirja tukivaihtoehdoista sellaisen teknologian tutkimukseen ja kehittämiseen, jolla on kaksikäyttöpotentiaalia 2

- Työ- ja elinkeinoministeriö suhtautuu positiivisesti tavoitteeseen vahvistaa teknologian tutkimusta ja kehittämistä, jolla on kaksikäyttöpotentiaalia. Tämä tulisi kuitenkin toteuttaa Horisontti Eurooppa –ohjelman rakenteita tai toimeenpanoa monimutkaistamatta.
- Kysymys kaksikäyttöpotentiaalin määritelmästä on ajankohtainen ja tärkeä.
- Horisontti Euroopan avaamista kaksikäyttöpuolelle voidaan tarkastella. Euroopan puolustusrahaston hankerahoitus puolustuspuolen TKI-työhön on tarkoituksenmukaista.
- Mahdollisten uusien EU-tason välineiden ja rakenteiden laatimisessa tulisi huomioida tutkimuksen vapauden, laadun, kilpailun ja avoimuusperiaatteiden toteutumisen huolellinen seuranta.
- Työ- ja elinkeinoministeriö tukee erityisesti vaihtoehtoja, joissa vahvistettaisiin olemassa olevia mekanismeja. Pk-yritysten ja startup-yritysten osallistamista yhteisen puolustuksen ja turvallisuuden vahvistamiseen on tärkeää kehittää olemassa olevan kehyksen puitteissa.

Ehdotus neuvoston suositukseksi tutkimuksen turvallisuuden parantamisesta 1

- Tutkimus- ja innovaatiosektori toimii lähtökohtaisesti avoimesti ja kansainvälisesti, mikä tekee siitä turvallisuuden näkökulmasta katsottuna erityisen haavoittuvan.
- Jäsenmaiden toimet vaihtelevat merkittävästi toisistaan. Komissio ehdottaakin jäsenmaita laatimaan kansalliset toimenpidesuunnitelmat suositusten pohjalta ja ryhmään niiden toimeenpanoon mahdollisimman pian.

Suosituksien pääsisältö:

1. mitä kansallisten viranomaisien tulisi tehdä tutkimus- ja innovaatiosektorin tukirakenteen luomiseksi ja sen ohjaamiseksi;
2. mitä kansallisten rahoittajaorganisaatioiden tulisi tehdä tutkimuksen turvallisuuden lisäämisessä;
3. mitä korkeakoulujen ja muiden tutkimusorganisaatioiden tulisi tehdä tutkimuksen turvallisuuden edistämiseksi;
4. miten EU voi edistää tutkimuksen turvallisuutta.

Ehdotus neuvoston suositukseksi tutkimuksen turvallisuuden parantamisesta 2

- Suomessa on toimeenpantu jo paljon suosituksissa mainittuja toimia, erityisesti korkeakoulujen osalta.
- Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että komission ehdottamat suositukset ovat tarkoituksenmukaisia.
- Huomiota on kuitenkin kiinnitettävä siihen, ettei niiden toimeenpano muodostu liian raskaaksi etenkin pienille jäsenvaltioille.
- Yksityisten toimijoiden osalta lähestymistapa ja suositukset voivat poiketa korkeakouluille ja muille non-profit –organisaatioille suunnatuista suosituksista.

Kiitos!